

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**RECURSOS TERRITORIALS
TURÍSTICS**

Coordinació: PAUL AGUSTI, DANIEL

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	RECURSOS TERRITORIALS TURÍSTICS			
Codi	102618			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Administració i Direcció d'Empreses i Grau en Turisme	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Doble titulació: Grau en Geografia i Grau en Turisme	3	OBLIGATÒRIA	Presencial
	Grau en Geografia	2	OPTATIVA	Presencial
	Grau en Turisme	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	2.1		3.9
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	PAUL AGUSTI, DANIEL			
Departament/s	GEOGRAFIA, HISTÒRIA I HISTÒRIA DE L'ART			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Hores presencials (en línia o en aula): 60 Hores no presencials: 90			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			
Distribució de crèdits	5 crèdits de teoria 1 crèdits de pràctiques			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
PALLARES BLANCH, MARTA	marta.pallares@udl.cat	1	
PAUL AGUSTI, DANIEL	daniel.paul@udl.cat	5	A concretar per email. Si s'envia un missatge pel campus virtual cal pitjar l'opció "Envia una còpia a l'(les) adreça(ces) electrònica(ques) dels destinataris". Altrament no es pot garantir que es respongui de manera ràpida.

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura es planteja com una reflexió entorn als diversos aspectes que contribueixen a la creació d'un recurs turístic. En aquest sentit es vol que l'alumne aprengui a diferenciar un recurs turístic d'elements com el patrimoni, l'herència o l'equipament. L'assignatura es focalitzarà en els diversos aspectes que creen aquests recursos turístics: accessibilitat, preu, promoció, gestió... Al mateix temps, es vol que l'alumnat prengui consciència de la importància que té el territori que envolta aquest recurs en la seva promoció i gestió.

Aquesta guia docent està pensada per ser desenvolupada amb un grup de 30 a 40 matriculats. Si el nombre augmenta o disminueix significativament algunes de les activitats i criteris d'avaluació poden sofrir modificacions que es comentaran quan la matrícula estigui tancada i es disposi del nombre final d'alumnat.

Objectius acadèmics de l'assignatura

En aquesta assignatura es pretén que l'estudiantat assoleixin els objectius següents:

- 1.- Prendre consciència de la importància de la gestió del territori en matèria turística
- 2.- Mostrar els diversos reptes existents en el territori
- 3.- Analitzar el fenomen turístic des d'un punt de vista de l'ordenació del territori
- 4.- Conèixer els fonaments de la cartografia i la seva lectura

Competències

Competències del grau de Turisme:

- CG1 Capacitat d'anàlisi i de síntesi
- CG2 Capacitat d'organitzar i planificar
- CE4 Identificar, gestionar i dissenyar estratègies i plans d'ordenació per a territoris i destinacions turístiques d'acord amb els principis de la sostenibilitat.
- CE6 Dissenyar productes turístics i definir objectius, estratègies i polítiques comercials. Identificar els recursos turístics i avaluar el seu potencial

- CE9 Posar en relació els objectius de la gestió i la gestió turística per tal d'aconseguir una experiència satisfactòria turísticament i legítima culturalment.

- CT1 Correcta expressió oral i escrita
- CT3 Domini de les TIC
- CT4 Respecte i desenvolupament dels Drets Humans, els principis democràtics, els principis d'igualtat entre dones i homes, i els valors propis d'una cultura de pau i altres valors democràtics

Competències del grau de Geografia:

- CB2 Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi
- CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica
- CB4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat
- CG2 Identificar els grans conflictes i desigualtats de la societat humana
- CG3 Caracteritzar la diversitat espacial dels territoris
- CG5 Assumir la interacció de la geografia amb la història i les altres ciències socials
- CE1 Manejar i utilitzar els mètodes i tècniques d'anàlisi i interpretació de les fonts estadístiques
- CE4 Fer servir la informació pròpia de la cartografia topogràfica
- CE5 Aprendre a extreure informació geogràfica dels recursos existents a internet
- CE6 Adquirir les habilitats i metodologies pròpies de la feina de camp del geògraf
- CE12 Reconèixer en el paisatge les transformacions generades pels usos humans en l'esdevenir històric
- CE15 Conèixer, comprendre i interpretar el territori, explicar la diversitat de llocs, regions i localitzacions.
- CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita de l' català i de l' castellà
- CT3 Adquirir capacitació en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts de la matèria

1.- Introducció: l'ordenació del territori i la planificació territorial

El primer apartat de l'assignatura es dedicarà a introduir el temari i el sistema d'avaluació del curs, així com els principals conceptes

2.- Introducció al llenguatge cartogràfic.

L'apartat es planteja com una introducció a una de les principals eines que s'utilitza en l'ordenació del territori: el mapa. En aquest sentit, es presentaran les diverses tipologies de mapes, de simbologies utilitzades i s'introduiran alguns conceptes com escala, projecció, fus... Inclourà una part pràctica sobre llenguatge cartogràfic.

3.- L'espai turístic en l'ordenació del territori: espai d'atracció, espai residencial, espai turístic.

L'apartat presentarà les grans tipologies de consum de l'espai que es poden arribar a desenvolupar des del punt de vista turístic. L'estudi analitzarà aquest fenomen des de diverses escales: local, comarcal, regional...

4.- Eines d'estudi del territori

La representació del territori és fonamental per a la seva planificació. Per aquest motiu es farà una introducció general a alguns mètodes de cartografia assistida per ordinador.

5.- Planificar infraestructures pel desenvolupament integral del territori.

La implantació de les diverses infraestructures en un territori pot suposar, en funció de la planificació prèvia existent, una fortalesa o una debilitat. Per aquest motiu en aquest apartat es reflexionarà sobre l'impacte que les infraestructures poden tenir sobre el territori.

6.- La planificació de rutes

Les diverses característiques del territori poden condicionar el desenvolupament de les rutes turístiques. En aquest apartat es vol reflexionar sobre aquest fet, tot mostrant les principals barreres físiques (relleu, clima...) i mentals (percepció de seguretat, nivell econòmic...) que condicionen la realització de les rutes.

7.- El problema de la massificació de l'espai turístic.

Un dels principals reptes d'una bona part de destins turístic és la massificació dels seus espais. L'apartat reflexionarà sobre aquest fet, els seus orígens i algunes estratègies per posar-hi solució. Inclourà una part pràctica de càlcul de la capacitat de càrrega.

8.- La hiperrealitat com a estratègia de planificació.

L'apartat reflexionarà sobre la importància del discurs hiperreal en la planificació del territori. Per fer-ho s'analitzaran, especialment, les repercussions que els grans parcs temàtics tenen sobre el seu entorn.

Eixos metodològics de l'assignatura

Els principals eixos metodològics de l'assignatura seran els següents:

1. Nivell de coneixements general assolit en matèria de processos i tècniques de l'ordenació del territori. S'avaluarà a partir d'un examen final. Superar el 5 de mitjana final i almenys el 3'5 de nota de l'examen és requisit per superar l'assignatura.
2. Treball pràctics d'ordenació realitzats durant el curs i presentats puntualment a mesura es vagin executant.
3. Assistència i aprofitament de les sortides realitzades durant el curs.

Resultats d'aprenentatge:

1. Capacitat d'anàlisi crítica de les repercussions del turisme al territori
2. Coneixement dels instruments necessaris per planificar un producte turístic
3. Capacitat de disseny de rutes turístiques
4. Conscienciar sobre la necessitat d'evitar els possibles efectes negatius del turisme
5. Agilitat en la lectura de mapes turístics
6. Sentit crític en el càlcul de les capacitats de càrrega dels espais turístics
7. Coneixement de les eines necessàries per a la jerarquització d'un espai turístic

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Cada un dels temes es desenvoluparà al llarg d'una de les setmanes del curs (32 hores), a excepció dels temes

tres i cinc, que s'estendran tres sessions (12 hores en total). Les sessions teòriques es complementaran amb un seguit de pràctiques que es podran fer independentment de forma presencial o no presencial (6 hores). Finalment, per ampliar continguts l'alumne podrà triar entre l'assistència a una sortida d'estudi sobre el territori o bé la lectura d'articles relacionals amb l'assignatura. Totes dues activitats tindran una durada de 10 hores i s'avaluaran mitjançant un examen tipus test que es farà el primer dia de classe després de la sortida. La data i lloc de la sortida es decidiran en funció del nombre d'assistents.

Els horaris, així com el calendari d'exàmens, es publicaran pertinentment a la pàgina web del grau. Es poden consultar allà.

Els horaris i dates de les sortides realitzades amb l'alumnat es publicaran al campus virtual. Es responsabilitat de l'alumnat consultar de forma periòdica el campus virtual per assabentar-se d'aquesta i altra informació.

Sistema d'avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà a partir de diverses pràctiques i un examen final. És requisit per aprovar l'assignatura:

Superar un 5 de mitjana

Superar el 3'5 de nota de l'examen final

La distribució de la nota serà:

- Examen final: 50% (amb recuperació, consulteu la data i l'aula a la pàgina web del grau, on la trobareu actualitzada)
- Sortides d'estudi o pràctica equivalent: 20%
- Treballs: 20%. Les pràctiques poden ser diferents en funció del grau de procedència de l'estudiantat.
- Resolució de problemes: 10%

La sortida d'estudi tenen caràcter voluntari. Els alumnes que no puguin o no desitgin assistir a aquestes sortides podran optar a aquesta part de la nota si realitzen una activitat complementària (que podrà ser una pràctica, lectures o altres activitats que es comentaran pertinentment a classe). La inscripció a la sortida s'ha de realitzar com a molt tard el dia 21 de setembre. Si no es fa s'entendrà que s'optarà per les lectures. La simple assistència a la sortida no implica que s'obtingui cap punt de cara a la nota final. Caldrà demostrar l'aprofitament de la sortida amb alguna activitat, test, pràctica o similar. Tant l'alumnat que assisteixi a la sortida com els que facin l'activitat complementària s'avaluaran de forma similar. A mode d'exemple d'una possible avaluació (no ha de ser necessàriament en aquest format), es pot fer un examen tipus test sobre el contingut de la sortida o de les lectures, de 12 preguntes (respondre'n 10, on els errors descompten). Si algun alumne ja inscrit a la sortida no hi pot assistir per motiu justificat (feina, malaltia, causa legal...), haurà de comunicar-ho el més aviat possible i entregar un certificat oficial on consti el motiu. Només en aquest cas l'alumne podrà canviar la seva elecció i realitzar la prova de les lectures. En tots els altres casos la no assistència a la sortida si s'hi està matriculat equival a un 0 en aquest apartat de la nota. Així mateix, aquells alumnes que durant la visita sobre el terreny no segueixin les explicacions, arribin tard o realitzin qualsevol activitat que afecti el bon desenvolupament de la sortida podran ser penalitzats, podent arribar a treure un 0 d'aquesta activitat.

En aquelles activitats que tinguin una part que precisi de l'assistència de l'estudiantat (per exemple, sortides sobre el terreny, xerrades, conferències o similars) serà requisit imprescindible per poder entregar el treball haver assistit a l'activitat. A mode d'exemple: no es podrà entregar el treball de la sortida si no s'ha assistit a la xerrada d'un ponent o a la sortida.

En cas que per motius de força major no es pugui desenvolupar les activitats previstes s'optarà per activitats virtuals, amb els mitjans i format que s'acordi en aquell moment.

En cas que l'alumnat no pugui assistir a les classes per trobar-se aïllat, tindrà a la seva disposició el material de l'assignatura al campus virtual per tal que pugui seguir el temari. Un cop recuperat, es podran establir, si és el cas, una sessió de tutoria per repassar els conceptes més importants del temari i solucionar dubtes.

Avaluació alternativa En cas que un/a estudiant acrediti documentalment la seva impossibilitat d'assistir a les activitats programades dins l'avaluació continuada (per treball remunerat, segona o ulterior matrícula de l'assignatura...) podrà optar per una prova única de validació de competències i coneixements que es realitzarà el dia i en l'horari establert al calendari d'avaluació del Grau per a la prova final de l'avaluació ordinària. Aquesta prova consistirà en un examen amb continguts ampliat amb algunes de les pràctiques del curs. La sol·licitud d'aquesta modalitat avaluativa s'haurà de realitzar abans del 15 d'octubre amb acreditació documental i, un cop feta, no es podrà modificar.

En cas de frau acadèmic o còpia espontània, s'aplicarà el que estableix la Normativa de l'avaluació i la qualificació de la docència en els graus i màsters de la UdL.

Bibliografia i recursos d'informació

Llibres:

Aldomà Buixadé, Ignasi; Mòdol Ratés, Josep Ramon; Guerrero Lladós, Montserrat (2017) *Patrimonis rurals. Reconeixement i perspectives* Lleida, Fundació del Món Rural.

<https://drive.google.com/file/d/0B7O0G5hLo7SmSkVXbDdULUVsLWs/view>

Alonso Fernández, Julián (2011) *Geografía de los recursos turísticos* Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces – UNED

Álvarez Areces, Miguel Ángel (2013) *Paisajes culturales, patrimonio industrial y desarrollo regional* Gijón, CICEES

Arnadí-i-Agramunt, Ruben (2019) "¿Que es un recurso turístico? Un análisis Delphi a la academia hispana" *Cuadernos de turismo* 43, 39-68

Bautzmann, Alexis (2022) *Atlas géopolitique mondial : 2023* Monaco, Éditions du Rocher

Blanco Romero, A.; Blázquez Salom, M.; De la Calle Vaquero, M.; Fernández Tabales, A.; García Hernández, M.; Lois González, R.C.; Mínguez García, M. del C.; Navalón García, R.; Navarro Jurado, E. & Troitiño Torralba, L. (2021) *Diccionario de turismo*. Cátedra, Madrid.

Burgueño, Jesús (ed.) (2021) *La nova geografia de la Catalunya Postcovid*. Barcelona, Societat Catalana de Geografia.

Butlet, Richard (2013) "Coastal tourist resorts: history, development and models" [en línia] *ACE: Architecture, City and Environment = Arquitectura, Ciudad y Entorno*, 9 (25): 203-228.

Benavent, Marta (2006) *La ordenación del territorio en España. Evolución del concepto y de su práctica en el siglo XX*. Sevilla, Universidad de Sevilla-Consejería de Obras Públicas y Transportes.

Carballo Fuentes, Rita; Moreno-Gil, Sergio; León González, Carmelo & Brent Ritchie, J. R. (2015) La creación y promoción de experiencias en un destino turístico. Un análisis de la investigación y necesidades de actuación *Cuadernos de Turismo*, 35, (2015), 71-94

D'Eramo, M. (2020) *El selfie del mundo*. Barcelona, Anagrama (edició original de 2017, revisada per l'autor)

Feijóo, José Luis (dir) (2018) *Fundamentos del turismo*. Buenos Aires: Ugerman Editor,

Garzón-García, R. & Florido-Trujillo, G. (2021). "Nuevos planteamientos en la docencia universitaria en Turismo: propuesta didáctica para el estudio de los recursos territoriales turísticos". *Cuadernos de Turismo*, (47), 329-363.

Imbert-Bouchard Ribera, Daniel (2019) *La senyalització turística com a instrument de gestió territorial. El cas dels municipis turístics de Catalunya; l'estat de la qüestió entre 2013 i 2017*. Girona, Universitat de Girona- Tesis Doctorals en Xarxa

López Olivares, Diego (2014) Los Recursos turísticos : evaluación, ordenación y planificación turística : estudio de casos. València, Tirant lo Blanch

Navarro, Diego (2015) "Recursos turísticos y atractivos turísticos: conceptualización, clasificación y valoración". *Cuadernos de turismo*, 35, 335-357

Nel·lo, Oriol (Coord.) (2003) *Aquí no!.Conflictes territorials a Catalunya* Barcelona, Empúries.

Tudela Flores, Ana; Delgado, Antonio (2018) *Playa burbuja : un viaje al reino de los señores del ladrillo* Madrid : Datadista

Referències Web:

<http://territori.scot.cat/> (Observatori de projectes i debats territorials de Catalunya)

<http://www.icgc.cat> (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya)

<http://maps.google.com/> (Google Maps)

<http://www.google.es/intl/es/earth/index.html> (Google Earth)

Revistes:

Ciudad y territorio

Scripta Nova

Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles

Treballs de la Societat Catalana de Geografia